

ҒҰРЫПТЫ САКТАУ - РУХАНИ МҰРАНЫ САКТАУ

ЖАРАТҚАН АЛЛА ТАҒАЛАҒА САНСЫЗ МАДАҚ, АРДАҚТЫ ПАЙҒАМБАРЫМЫЗ МҰХАММЕД МҰСТАФАҒА КӨПТЕГЕН САЛАУАТ ПЕН СӨЛЕМ ЖОЛДАЙМЫЗ. ҒҰРЫП – ҒАСЫРЛАР СҮЗГІСІНЕН ӨТІП, СҮЙЕККЕ СІҢГЕН ҰЛТТЫҚ ДІЛІМІЗДІҢ КӨРІНІСІ. БАБАЛАРЫМЫЗДАН ЖЕТКЕН ӨРБІР САЛТ ПЕН ӨДЕТ-ҒҰРЫПТЫҢ АСТАРЫНДА ТЕРЕҢ ФИЛОСОФИЯ, ТАУСЫЛМАС ҒИБРАТ ПЕН ҰЛТТЫ ГЕНЕТИКАЛЫҚ ДЕҢГЕЙДЕ ҚОРҒАЙТЫН РУХАНИ КОД ЖАТЫР. ӨЛДИДЕН БАСТАЛҒАН ӨДЕП, ТҰСАУКЕСЕРДЕН ТАМЫР ТАРТҚАН ІЗГІЛІК, ҚОНАҚЖАЙЛЫЛЫҚ ПЕН ҰЛКЕНГЕ ҚҰРМЕТ – БӨРІ ДЕ ХАЛҚЫМЫЗДЫҢ ЖАН ДҮНИЕСІН ҚАЛЫПТАСТЫРҒАН ҰЛЫ МЕКТЕП.

Ғаламтор мен жаһандану дәуірінде өздігімізді жоғалтып алмаудың, рухани тамырымыздан ажырамаудың басты кепілі – осы салт-ғұрыпымызды қастерлей білу. Өз ғұрыпын ұлықтап, оны заманауи өмірмен жарасымды сабақтастыра білген ел де, ұрпақ та ешқашан тарихи аренада жұтылып кетпейді. Бұл – өткенге деген тағзым ғана емес, болашаққа қалдырар ең бағалы, сарқылмас қазынамыз. Имам Абдулла бин Ахмед Насафи әдеп-ғұрып жайлы: «Өдет-ғұрып: ақыл тұрғысынан адамдардың көңілінен орын тапқан және адамның табиғаты құптаған ғұрып», – деп анықтама береді. Ал, ханафи ғұламасы Ибн Абидин: «Өдет – қайталау сөзінен алынған. Қайта-қайта орындала берумен ел арасында танымал және қалыптасқан жайт», – деген. Асыл дінімізде «Өдет-ғұрып – үкім шығару құралы» деген қағида бар. Имам Малик өзінің пәтуаларында Мадина халқының өдет-ғұрыптарына көп сүйенетін. Ал, ханафи мазхабында Әбу Ханифаның пәтуасына оның шәкірттерінің пәтуалары бір қарағанда қайшы келетін тұстары болды. Оның сыры Әбу Ханифа өз заманының өдет-ғұрпына ал, шәкірттері өз заманының ғұрпына сүйенді. Мәселен, Әбу Ханифа куәлік мәселесінде жаза және кек алу мәселесінен басқа жағдайда куәлардың сырты әділдігімен шектелді. Өйткені, хадисте: «Мұсылмандар бір-біріне тең», – деген сөзін басшылыққа алды. Бұл үкім сол заманға сай болды. Өйткені, қоғамның басым бөлігін ізгі адамдар құрады. Ал, Әбу Ханифаның екі шәкірті имам Әбу Юсуф және имам Мұхаммед заманында өтірік айту ел ішінде белең алды. Сондықтан, ол еке-

уі куәлардың әділ және шыншыл екенін дәлелдеу керектігін талап етті. Ал, имам Шафиғи Мысыр еліне көшіп барғанда, әуелгі Бағдат қаласында шығарған үкімдерін өзгертті. Өйткені, Бағдат халқының өдет-ғұрпына Мысыр жұртының өдет-ғұрпы сай келмейді. Міне, сондықтан имам Шафиғидің: ескі және жаңа екі мазхабы болды. Ислам шариғатында кейбір мәселелерді шешуде өдет-ғұрып айғақ ретінде қолданылады әрі бұл шариғат ғалымдары арасында мақұлданған. Ханафи мазхабының кейбір өкілдері шариғат ережесіне сай келген ғұрып нақтылы шарғи дәлел ретінде қарастырылатындығын айтқан. Абдулла ибн Масғудтан (Алла оған разы болсын) жеткен мына риуаятты дәлелге келтіреді. «Мұсылмандар жақсы деп есептеген нәрсе Алланың құзырында жақсы, мұсылмандар жаман деп көрген нәрсе Алланың құзырында жаман», – деген (имам Ахмад). Ханафи мазхабының ғалымы Ибн Абидин «Уқуд рәсм әл-муфти» кітабында былай дейді: «Ғұрыптың шариғатта орны бар,

кейде үкім соған орай орнығар». Ислам ғұламалары өдет-ғұрыптың шариғатта дәлел ретінде қайбыл алынуының бірнеше шартын келтірген. Олардың бастылары төмендегідей: Құран Кәрім мен сүннетке және мұсылман ғұламаларының ортақ ұйғарымдарына кереғар келмеуі тиіс; Үкім шығарылған уақытта халық арасында кең қолданылатын болуы қажет; Қарастырылатын өдет-ғұрып бұқара халықтың арасында кең таралған, үйреншікті дағды болуы тиіс. Жекелей адамдар арасындағы өдеттердің заңдылық күші жоқ. Қорыта айтқанда діннің де, дәстүрдің де мақсаты – тәрбие өзегі, іс-әрекет ережесі. Өдет және ғұрып сөздерінің мағынасы бір десе болады. Кейбір шариғат кітаптарында «урф» сөзін қолданса, енді біреулері «өдәт» сөзіне басымдық берген. Сондықтан дін мен дәстүр арасындағы сабақтастық мәдениеттің дамуына, қоғамның бірлігін сақтауға және ұрпақтар арасындағы байланысқа әсері мол. Діни сенімдер

мен дәстүрлер халықтың өміріне терең еніп, оларды әрқашан бірге дамытып, толықтырып отырады. Дін мен дәстүрдің үйлесімділігі қоғамның рухани әрі мәдени өмірін байытып, оның ұрпақтан-ұрпаққа жалғасуын қамтамасыз етеді. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев асыл дініміз халқымыздың бітім-болмысымен, таным-түсінігімен біте қайнасып жатқанына, ата-бабаларымыздан мирас болған салт-дәстүрімізбен сабақтас екенін былайша айтқан болатын: «Осы қос құндылық, яғни дін мен дәстүр – ұлттық бірегейлігіміздің мызғымас тірегі. Дәстүрлі ислам – қараңғылықтан ада, мейірім мен жасампаздықтың діні. Ұлтымыздың атадан балаға жалғасқан наным-сенімі адамгершілік құндылықтарға негізделген. Солай болып қала береді ...». Дін – адамдық ізгі қасиеттерімізді асқақтатса, салт-дәстүр – ұлт болып қалыптасуымыз үшін қажет. Дәстүр – ұлтты рухани жандандырып, оның ішкі және сыртқы келбетін ернектеп, көрсетіп тұратын сипаттар. Демек, дін мен дәстүр – қашанда бір-бірімен сабақтас ұғым. Ендеше, дін мен дәстүр үндестігін сақтау – бүгінгі ұрпаққа жүктелген үлкен міндет. Бұл екі асыл қазынамызды қадір тұтсақ, тарихымыз бен мәдениетімізді ұлағаттап, ата-бабалар қалдырған ұлы аманатты сақтаған боламыз. Алла Тағала біздерді асыл дінімізді берік ұстап, салт-дәстүрімізді сақтаған, дәстүрімізді құрметтеген ұрпақтардан болуды жазып, дұға-тілектерімізді қабыл еткелі!

Бақжарық қажы ҚЫЗЫРҰЛЫ,
Ойыл аудандық мешітінің бас имамы.

Зейнетақы жинақтарын бірнеше басқарушы компания арасында бөлуге бола ма?

Салымшы бір немесе бірнеше ИПБ-ны таңдай алады. Халықты кеңінен хабардар ету мақсатында БЖЗҚ [invest.enpf.kz](#) бірыңғай ақпараттық интернет-платформасын іске қосты.

Бұл – салымшыларға сенімгерлік басқарушылардың (ҚРҰБ пен ИПБ) басқаруындағы зейнетақы активтерінің портфельдері бойынша түрлі деректерді бір ақпараттық алаңда салыстыруға мүмкіндік беретін заманауи цифрлық ресурс. Салымшы мұнда инвестициялық портфельдерді өз бетінше бағалауға, сондай-ақ өзінің мақсаттары мен күтетін нәтижесіне сай келетін басқарушы компания мен оның инвестициялық стратегиясын таңдауға мүмкіндік беретін құралдарды пайдалана алады.

Бұдан бөлек, [invest.enpf.kz](#) платформасында салымшы ИПБ-лардың инвестициялық декларацияларымен танысып, олардың қаржылық көрсеткіштерін талдай алады.

Сондай-ақ ИПБ-ларға қатысты реттеуші орган – ҚР Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі (ҚР ҚНРДА) тарапынан қолданылған әкімшілік шаралар, санкциялар мен ықпал ету шаралары туралы ақпаратты да (олар болған жағдайда) көре алады.

ҚҰРЫЛЫС-МОНТАЖДАУ ЖҰМЫСТАРЫН БАҚЫЛАУ ҮШІН ҚАРЖЫГЕРЛЕРГЕ АРНАЙЫ СЕМИНАР ҰЙЫМДАСТЫРЫЛДЫ

Жуырда аудан әкімінің орынбасары Әсет Тілеуқабақұлының төрағалығымен Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Ішкі мемлекеттік аудит комитетінің тапсырмасына сәйкес, құрылыс-монтаждау жұмыстары (ҚМЖ) шарттарының орындалуын камералдық бақылау институтын енгізу

және қолдану мәселелері бойынша семинар-кеңес өткізілді. Семинар-кеңеске Ақтөбе облысы бойынша Ішкі мемлекеттік аудит департаментінің Сәйкестік аудиті бөлімінің басшысы Нұрлыбек Әлиев, Камералдық бақылау бөлімінің басшысы Нұрлан Құсейнов және Камералдық бақылау

бөлімінің бас маманы Мағжан Жеңісұлы қатысты. Іс-шараға аудандық мемлекеттік мекемелердің, қазыналық кәсіпорындардың, ауылдық округ әкімдіктерінің экономика және қаржы саласына жауапты бөлімшелерінің басшылары, есепшілері және қаржы саласында қызмет атқаратын ма-

мандар қатысты. Семинар барысында құрылыс-монтаждау жұмыстары шарттарының орындалуын камералдық бақылау институтын енгізу және қолдану, онлайн бюджеттік мониторинг, камералдық бақылау жүргізу қағидаларына енгізілген өзгерістер, сондай-ақ электрондық дүкен арқылы сатып алу барысында жылдық жоспарды дұрыс жоспарлау мәселелері кеңінен түсіндірілді. Қатысушылар өздерін қызықтырған сұрақтарын қойып, мамандардан тиісті түсіндірмелер мен жауаптар алды. Семинар-кеңес қаржы саласында қызмет атқаратын мамандардың біліктілігін арттыруға, мемлекеттік сатып алуды дұрыс жоспарлауға және бюджет қаражатын тиімді әрі заң талаптарына сәйкес игеруге бағытталды.

БЖЗҚ – барлық салымшылар үшін бірыңғай есепке алу және ақпараттық орталық, сондай-ақ активтерді кім басқаратынына қарамастан (ҚРҰБ және/немесе салымшы таңдаған ИПБ) олардың жеке зейнетақы шоттарының операторы. БЖЗҚ зейнетақы активтерін басқаруға байланысты қолжетімді қызметтер мен сервистерді ұсынады. Азаматтардың зейнетақы жинақтары, оның ішінде инвестициялық табыс ескерілген ақпарат [enpf.kz](#) сайтындағы жеке кабинетте немесе БЖЗҚ мобильді қосымшасында 24/7 режимінде берілетін үзінді көшірмелерде толық көрсетіледі.

Әр басқарушының инвестициялық қызметі туралы ақпарат [enpf.kz](#) сайтындағы «Статистика және талдау» – «Зейнетақы активтерін инвестициялық басқару» бөлімінде тұрақты түрде жаңартылып отырады. Сонымен қатар, БЖЗҚ салымшылары үшін [invest.enpf.kz](#) ақпараттық интернет-платформасы жұмыс істейді. Бұл – барлық басқарушылардың (ҚРҰБ пен ИПБ) активтерді басқару нәтижелерін өзара салыстыруға мүмкіндік беретін заманауи цифрлық ресурс. [Invest.enpf.kz](#) платформасы инвестициялық табыстылық туралы ақпаратқа қол жеткізуге, белгіленген кезең аралығындағы басқарушылар мен олардың инвестициялық портфельдері бойынша деректерді салыстыруға және инвестициялық шешімдерді саналы түрде қабылдауға мүмкіндік береді.

«Ойыл аудандық жер қатынастары бөлімі» ММ-нің 2026 жылдың IV тоқсанына азаматтарды қабылдау кестесі					
Мемлекеттік органның атауы	Азаматтарды қабылдауды жүргізетін адамның Т.А.Ж.	Азаматтарды қабылдауды жүр- гізетін адамның лауазымы	Азаматтарды қабылдау күні мен уақыты	Мемлекеттік органның орна- ласқан жері	Байланыс телефоны электрондық мекен- жайы
«Ойыл аудандық жер қатынастары бөлімі» ММ	Туремуратов Маулен Оралұлы	Бөлім басшысы	Қазан айының 6, 20 күндері уақыты:сағ. 9:00 - ден 12:00 - ге дейін	Ойыл селосы, Көкжар көшесі №69, 3 қабат, №309 кабинет	8(71332) 2-18-80, uil_zem@mail.ru
			Қараша айының – 3, 10 күндері уақыты:сағ. 9:00 - ден 12:00 - ге дейін		
			Желтоқсан айының – 8,22 күндері уақыты:сағ. 9:00 - ден 12:00 - ге дейін		
СЕНІМ ТЕЛЕФОНЫ					
«Ойыл аудандық жер қатынастары бөлімі» ММ-де сыбайлас жемқорлыққа қарсы фактілер анықталған жағдайда төмендегідей сенім телефонына хабарласуды сұрайды. Сенім телефоны 8(71332) 2-18-80 сонымен қатар ғимаратта ұсыныс-пікір салу үшін жәшік орнатылған.					

КӨКТЕМІР АПАНАЖАН ЖАЛПЫ ЖҮЗ - САПУРА

**Көктемір жалған ат еді,
Өзі еді шыққан ту ұстап.
Елемей қауіп-қатерді,
Ел үшін іздеп ырыс-бақ.
І.Мәмбетов «Көктемір»
дастанынан үзінде**

Ақпан кітабынан

Қазақ тарихында есімі ел жадында сақталған батыр қыздар аз емес. Солардың бірі – XVIII ғасырда өмір сүрген, елінің еркіндігі жолында күрескен Сапура Мөтенқызы. Тарихта Сапураның есімі Пугачев көтерілісінен кейінгі кезеңдегі халық қозғалысымен тығыз байланысты. 1775–1776 жылдары Елек пен Қобда өңірінде патша үкіметінің отарлық саясатына қарсы бағытталған қозғалысты ұйымдастырып, халықты соңына ерткен Сапура ел ішінде «Көктемір», «Көринбес» деген аттармен танылған. Жас қыздың қол бастап, халықты бір мақсатқа жұмылдыра білуі – оның батылдығы мен қайсарлығының айқын көрінісі.

Осындай тарихи тұлғаның өмірі мен ерлігін кейінгі ұрпаққа таныстыру, есімін ұлықтау мақсатында «Батыр қыз Сапура Мөтенқызы» атты тарихи-танымдық шара өтті. Шара барысында батыр қыздың өмір жолы, ел азаттығы жолындағы күресі, қолбасшылық қабілеті туралы тағылымды әңгімелер айтылып, көпшілікке Сапура Мөтенқызының тарихтағы орны кеңінен таныстырылды.

Шараға арнайы қонақ ретінде Ақтөбе облысының қоғамдық кеңесінің мүшесі, тарихшы-өлкетанушы Исламғали Бітік ағай мен ақын, Жазушылар одағының мүшесі Гүлжайнар Нәренқызы шақырылды.

Алдымен сөз алған тарихшы-өлкетанушы Исламғали ағай Сапура Мөтенқызы туралы тарихи деректерге сүйене отырып, батыр қыздың өмір сүрген кезеңіне, сол

уақыттағы қазақ даласындағы саяси жағдайға кеңінен тоқталып, Е.Пугачев көтерілісінен кейінгі халық қозғалысында аты аңызға айналған Сапура Мөтенқызының ерлігі туралы кеңінен айтып өтті. Сонымен қатар қазіргі таңда Сапураның ерлігін насихаттау, жас ұрпаққа Сапураның есімін таныстыру мақсатында мультфильмдер жасалып ютуб желісіне салынып жатқанын да тілге тиек етті. Сапура Мөтенқызының бойындағы ерекше қасиеттердің бірі – қиын кезеңде елді соңына ерте білуі еді. Ол кезде елдің берекесі қашып, сыртқы қысым күшейген кезең болатын. Осындай күрделі уақытта жас қыздың қол бастап, халықтың басын біріктіруі – тарих үшін үлкен оқиға. Исламғали ағай өз әңгімесінде Сапураның тек батыр ғана емес, ел жағдайын түсіне білген, алысқа көз жүгірткен қайраткер болғанын тарихи деректер арқылы жеткізді. Әңгіме барысында Сапураның тарихта «Көктемір» деген атпен қалуының сырына да ерекше тоқталды. Көктемір туралы халық арасында әртүрлі аңыздар тараған. Сапураның кім екені қарсы тарапқа бірден белгілі болмағандықтан, оның есімі жұмбақ сипат алып, «Көринбес», «Көктемір» деген атаулармен байланыстырыла түскен.

Осылайша Сапураның есімі халық санасында батырлықпен ғана емес, жұмбақ тұлға ретінде де сақталған. Исламғали ағайдың әңгімесі бізге Сапура туралы бұрын естіген мәліметтерімізді толықтырып қана қоймай, тарихқа басқа қырынан қарауға мүмкіндік берді. Әсіресе туған өлкенің тарихын зерттеп жүрген өлкетанушының нақты деректерге сүйеніп әңгіме ербітуі шараның мазмұнын тереңдетте түсті. Шараның тағы бір ерекше тұсы

– ақын Гүлжайнар Нәренқызының Сапура Мөтенқызына деген шығармашылық көзқарасы болды. Ақын батыр қыздың ерлігін тек тарихи дерек ретінде емес, ақындық жүреппен сезінгенін жеткізді. Ол Сапура Мөтенқызына арнап дастан жазып жатқанын айтып, осы шығарманы жазуға түрткі болған жағдаймен бөлісті, тіпті сол дастаннан үзінді оқып оқырманға паш етті. Гүлжайнар Нәренқызының әңгімесінен Сапура бейнесінің оның жүрегінде ерекше әсер қалдырғанын аңғаруға болады. Ғасырлар бұрын өмір сүрген батыр қыздың тағдырын өлеңмен өріп, оның ерлігін кейінгі ұрпаққа жеткізу – үлкен шығармашылық жауапкершілік. Ақынның Сапураға арнап дастан жазуы батыр қыздың бейнесінің әдебиетте де жаңғыра түсуіне жол ашады.

Тарих пен әдебиеттің осындай тоғысуы шараның мәнін арттыра түсті. Тарихшы нақты деректер арқылы Сапураның тұлғасын танытса, ақын оның ерлігін жүреппен сезініп, көркем сөзбен жеткізді. Осылайша Сапура Мөтенқызының бейнесін әр қырынан тануға мүмкіндік алдық. Шара барысында «Даланың батыр қызы Сапура» атты кітап көрмесі де ұйымдастырылды. Көрме арқылы қатысушылар батыр қыздың өмірі мен ерлігіне қатысты зерттеу еңбектерімен, мақалалармен танысты.

Кітап көрмесінде Жібек Абдуллинаның, Исламғали Бітіктің, Нейля Бекмаханованың Сапура Мөтенқызына қатысты зерттеу жұмыстары мен мақалалары қойылды. Бұл еңбектердің әрқайсысы Сапураның тарихи тұлғасын тануға өзіндік үлес қосады. Кітап көрмесі арқылы келушілер батыр қыз туралы тың деректермен танысып, оның өмір жолына қы

зығушылығын арттыра түсті. Қорыта келгенде айтарым «Батыр қыз Сапура Мөтенқызы» атты тарихи-танымдық шара жастарға Сапураның өмірі мен ерлігін кеңінен танытып қана қоймай, туған өлке тарихына деген қызығушылықты арттырған тағылымды кездесу болды. Тарихтың терең қатпарында қалған Сапура Мөтенқызының тағдыры – елдік пен ерліктің, қайсарлық пен азаттыққа деген ұмтылыстың жарқын үлгісі. Ғасырлар өтсе де, «Көктемір» атанған батыр қыздың есімі халық жадынан өшкен жоқ. Оның ерлігі бүгін тарихшылардың зерттеуінде жаңғырып, ақындардың жырына арқау болып, кітап беттерінде кейінгі ұрпаққа жетіп отыр.

Тоқсан ауыз сөздің тобықтай түйіні – Сапура Мөтенқызының ғұмыры бізге ел тағдыры сынға түскен шақта бір адамның қайсарлығы да көпшілікке күш бере алатынын көрсетеді. Оның есімін ұлықтау – өткенді ғана еске алу емес, елдік рухты, туған жерге деген сүйіспеншілікті кейінгі ұрпақтың санасына сіңіру. Осындай шаралардың өтуі тарихи тұлғалардың есімін жаңғыртып, кейінгі ұрпаққа жеткізудің маңызды бір жолы деп ойлаймын. Өйткені тарихта аты қалған ерлер мен батыр қыздарды тану – өткенді құрметтеу ғана емес, ұлттық жадымызда сақтау. «Көктемір» болып ел бастаған батыр қыз Сапура Мөтенқызының ерлігі мен қайсарлығы уақыт өткен сайын ұрпақ жадында жаңғыра берері сөзсіз. Тарихымызды біліп, тұлғаларымызды бірге ұлықтайық!

**Гүлнұр ИХСАНҒАЛИЕВА,
Сағи Жиенбаев атындағы облыстық жасөспірімдер кітапханасының библиографы.**

Қазақстанда абоненттік құрылғыларды верификациялау eGov-та бірыңғай терезеге көшірілді

9 қазаннан бастап жеке тұлғалар абоненттік құрылғыларды тек цифрлық үкімет порталы мен eGov Mobile қосымшасы арқылы верификациялай алады. Жаңартылған рәсім қажетті мәліметтерді автоматты түрде алуды және азаматтардың дербес деректерін қосымша қорғау мақсатында міндетті бейнесәйкестендіруден өтуді көздейді.

Енді барлық негізгі әрекеттерді eGov Mobile қосымшасы мен <https://portal.imei.gov.kz> порталы арқылы бір терезе қағидаты бойынша орындауға болады. Өзгерістер пайдаланушылар үшін рәсімді жеңілдетуге, өз бетінше орындалатын әрекеттер санын қысқартуға және ақпараттық қауіпсіздік тетіктерін күшейтуге бағытталған.

Бұған дейін верификациядан өту үшін азаматтар басқа цифрлық ресурстарға өз бетінше жүгініп, қосымша құжаттарды алып, өтінім берген кезде оларды жүйеге жүктеуі қажет болатын. Атап айтқанда, мемлекеттік шекараны кесіп өту туралы анықтаманы vmp.gov.kz порталында бөлек тапсырыс беру арқылы алу керек еді. Енді қажетті мәліметтер мемлекеттік жүйелердің ақпараттық өзара іс-қимылы аясында автоматты түрде алынады. Азаматтарға бұл анықтаманы басқа сервистен өз бетінше алып, жүктеп, қайта тіркеудің қажеті жоқ.

«IMEI-ді верификациялауға өтінім» қызметін пайдалану үшін жаңартылған тәртіпке сәйкес мына әрекеттерді орындау қажет: - eGov Mobile қосымшасына өзіңізге ыңғайлы тәсілмен авторизациядан өту; - басты беттегі «Танымал қызметтер» бөлімінен «IMEI-ді верификациялауға өтінім» қызметін таңдау; - дербес деректерді жинауға және өңдеуге келісім беру немесе одан бас тарту үшін 1414 қысқа нөмірінен жіберілген SMS-хабарлама арқылы жауап беру; - тіркеуді аяқтау үшін eGov (Digital ID) сервисі арқылы биометриялық сәйкестендіруден өту; - деректерге қол жеткізуге рұқсат бергеннен кейін жүйені пайдалану шарттарымен танысу. Ол үшін тиісті сілтеме арқылы қолжетімді «Жүйеге қосылу туралы келісім» құжатының ережелерін оқып, келісім шарттарымен танысқаныңызды және оларды қабылдағаныңызды растайтын белгіні қою;

- одан кейін өтінімнің қажетті нұсқаларын таңдау. Жаңартылған рәсімде өтініш берушінің міндетті бейнесәйкестендіруден өтуі қарастырылған. Бұл шара азаматтардың дербес деректері мен электрондық цифрлық қолтаңбасын (ЭЦҚ) олардың хабарынсыз және келісімінсіз үшінші тұлғалардың пайдалануы, сондай-ақ өтінім беру кезінде қалыптан тыс жағдайлардың анықталуы ескеріліп енгізілді.

Бейнесәйкестендіру өтінімді верификация рәсімі жүргізіліп жатқан азаматтың өзі беріп отырғанын қосымша растауға мүмкіндік береді. Басқа тексеру тетіктерімен бірге бұл шара дербес деректерді заңсыз пайдалану және өзге адамның атынан верификация рәсімдеу тәуекелдерін азайтады.

Сонымен қатар техникалық жұмыстар аяқталып, қосымша қорғаныс шаралары енгізілгеннен кейін жеке тұлғалар үшін iPhone 18 (Apple) құрылғыларын верификациялау қайта басталады. Уақытша шектеу тек верификация рәсіміне қатысты болды. Бұл модельдегі смартфондар Қазақстанның уялы байланыс операторларының желілерінде еш шектеусіз жұмысын жалғастырды.

Рәсімнің жаңартылуы қызметті пайдаланудың қолайлылығы мен қосымша қорғаныс шараларын біріктіреді: қажетті әрекеттер мен деректер алмасу бір цифрлық кеңістікте жүзеге асырылады, ал тұлғаны растау азаматтардың дербес деректерін заңсыз пайдалану тәуекелдерін азайтуға көмектеседі.

Верификациядан өту бойынша сұрақтар туындаған жағдайда азаматтар 1414 бірыңғай байланыс орталығына хабарласа алады. Сонымен қатар сервисте пайдаланушыларға арналған нұсқаулық пен «Сұрақ-жауап» бөлімі қолжетімді.

Бұл қызмет Қазақстан Республикасы Жасанды интеллект және цифрлық даму министрлігінің Мемлекеттік қызметтер комитеті мен Телекоммуникациялар комитетінің, «Ұлттық ақпараттық технологиялар» АҚ және «ATS Mediafon KZ» ЖШС бірлескен жұмысының нәтижесінде іске асырылды.

**Анар МАГЗУМОВА,
«ҰАТ» АҚ Корпоративтік коммуникациялар департаменті.**

МАЛЫҢ САРЫП БОЛМАСЫН!

Сарып ауруы, яғни бруцеллез — адам мен жануарларда кездесетін жұқпалы ауру. Оны Brucella тобына жататын бактериялар қоздырады. Бұл ауру көбіне ауыл шаруашылығы жануарларынан адамға жұғады. Сарып әсіресе мал шаруашылығымен айналысатын адамдар арасында жиі кездеседі. Сарыптың негізгі жұғу көзі — ауру мал.

Адамға инфекция көбіне ауру малды күткен кезде, төлдету барысында, малдың қаны немесе басқа бөлінділерімен жанасқанда жұғады. Сонымен қатар пастерленбеген сүтті және одан жасалған өнімдерді пайдалану да қауіпті. Аурудың алғашқы белгілері бірден байқалмауы мүмкін. Науқаста дене қызуы көтеріліп, қалтырау, әлсіздік, бас ауруы, қатты терлеу, тәбеттің төмендеуі байқалады.

Сонымен бірге бұлшықет пен буындар ауыруы мүмкін. Кейбір адамдарда ауру ұзақ уақытқа созылып, созылмалы түрге айналады. Сарып ауруын анықтау үшін дәрігер науқастың шағымдарын, ауру тарихын және зертханалық

талдау нәтижелерін бағалайды. Диагностика нақтылау үшін арнайы қан анализдері жүргізіледі.

Сарыпты емдеу үшін дәрігер тағайындаған арнайы антибиотиктер қолданылады. Емдеу ұзақ уақытқа созылуы мүмкін, сондықтан дәрігердің нұсқауын толық орындау өте маңызды. Дәрілерді өз бетімен қабылдау немесе емді ерте тоқтату аурудың қайта өршуіне әкелуі мүмкін.

Сарыптың алдын-алудың ең тиімді жолдарының бірі — мал арасында ауруды дер кезінде анықтап, ветеринариялық бақылауды сақтау. Сүтті міндетті түрде қайнатып немесе пастерленген күйде пайдалану керек.

Малмен жұмыс істегенде қолғап және басқа да қорғаныш құралдарын қолданған жөн. Қорытындылай келе, сарып — адам денсаулығына кері әсер ететін қауіпті жұқпалы ауру.

Одан сақтану үшін жеке гигиенаны сақтау, мал өнімдерін дұрыс өңдеу және ветеринариялық-санитариялық талаптарды орындау қажет. Ауруға күдік туындаған жағдайда медициналық мекемеге уақытында қаралған дұрыс.

СІБІР ЖАРАСЫ ДА МАЛДАН ЖҰҒАДЫ

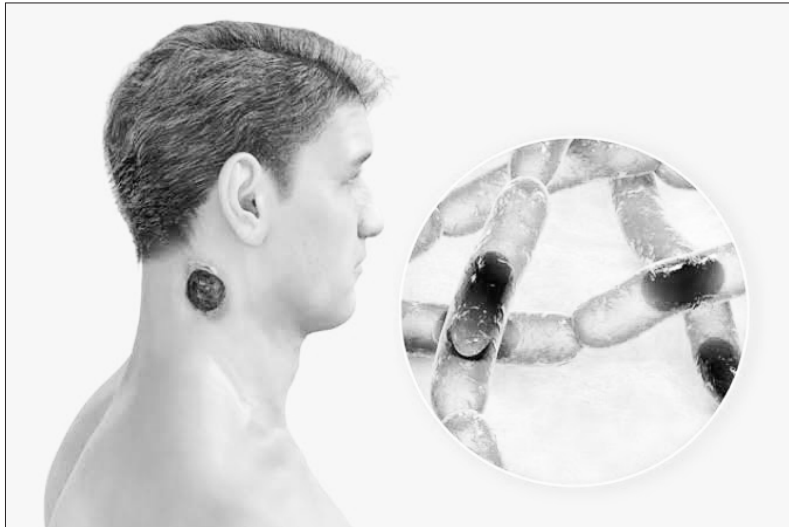
СІБІР ЖАРАСЫ – АДАМ МЕН ЖАНУАРЛАРҒА ОРТАҚ АСА ҚАУІПТІ ЖҰҚПАЛЫ АУРУЛАРДЫҢ БІРІ. АУРУ ҚОЗДЫРҒЫШЫ АДАМҒА КӨБІНЕ АУРУ МАЛМЕН ЖАНАСУ НЕМЕСЕ ЗАЛАЛДАНҒАН ЕТ ПЕН МАЛ ӨНІМДЕРІН ПАЙДАЛАНУ АРҚЫЛЫ ЖҰҒЫ МҮМКІН. СОНДЫҚТАН МАЛ ШАРУАШЫЛЫғыНДА ВЕТЕРИНАРИЯЛЫҚ-САНИТАРИЯЛЫҚ ТАЛАПТАРДЫ САҚТАУ ЖӘНЕ АУРУДЫҢ АЛДЫН АЛУ ШАРАЛАРЫН УАҚЫТТЫЛЫ ЖҮРГІЗУ МАҢЫЗДЫ.

Сібір жарасы — адамға және жануарларға жұғатын қауіпті инфекциялық ауру. Оның қоздырғышы табиғатта ұзақ уақыт сақталатын споралар түзеді. Сондықтан аурудың алдын алу үшін санитариялық және ветеринариялық талаптарды сақтау өте маңызды. Сібір жарасы көбінесе ауыл шаруашылығы жануарларында кездеседі. Адам ауру малмен, оның терісімен, жүнімен, қанымен немесе дұрыс тексерілмеген ет өнімдерімен байланысқанда жұқтыруы мүмкін. Әсіресе малды сою және етін бөлшектеу кезінде қауіп жоғары болады. Аурудың белгілері жұққаннан кейін бірнеше күн ішінде пайда болуы мүмкін. Терінің зақымдалған жерінде қышитын дақ немесе түйін пай

да болып, кейін оның ортасында қара қабыршақ түзіледі.

Дене қызуы көтеріліп, әлсіздік пен бас ауруы байқалуы мүмкін. Аурудың алдын алу үшін белгісіз себеппен өлген малға жақындамау және оны өз бетімен соймау қажет. Күдікті жағдай байқалған кезде ветеринариялық қызметке хабарлау керек.

Ет пен сүт өнімдерін тек тексерілген жерден сатып алып, тағамды толық термиялық өңдеуден өткізу маңызды. Сібір жарасына күдік туындаған жағдайда өзіңінен емделмей, дереу дәрігерге қаралу қажет. Ерте медициналық көмек көрсету аурудың асқыну қаупін азайтады. Есіңізде болсын: қауіпсіздік ережесін сақтау — сібір жарасының алдын-алудың ең тиімді жолы.

Ойыл аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау басқармасы

Газет Қазақстан Республикасы Инвестициялар және Даму министрлігі Байланыс, Ақпараттандыру және Ақпарат комитетінде 2016 жылдың 21 қаңтарында тіркеліп, №15790-Г куәлігі берілген.

Ойыл

Меншік иесі: «Ойыл газеті» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
Директоры-Редактор Серікбай Қойбағаров
Мекен-жайы: 030900, Ойыл селосы, Көжар көшесі, №69, 3 қабат
Байланыс телефоны: 8 (71332) 2-11-07.

Газетте жарияланған мақала авторының пікірімен редакцияның көзқарасы қабыспайды. Суреттің сапасына редакция жауапты.

Газет аптасына бір рет шығады.
Таралымы 1287 дана. Тапсырыс 1595
Көлемі 1 баспа табак, индекс 65525

«Хабар-Сервис» ЖШС-нің баспаханасында басылды. Ақтөбе қаласы, Ә. Смағұлов көшесі 9/2. Басылу сапасы жөнінде 400-400 телефонына хабарласуға болады.

АТ ҮСТІНДЕГІ АЗАМАТ!

АУЫЛ – АДАМЗАТ ӨРКЕНИЕТІНІҢ БЕСІГІ, ЕҢБЕК ПЕН ТІРШІЛІКТІҢ ҚАЙНАР КӨЗІ. ОСЫДАН ҒАСЫРЛАР БҰРЫН ДА, БҮГІН ДЕ АУЫЛ ТҮРҒЫНДАРЫНЫҢ ҚАЖЫРЛЫ ЕҢБЕГІ ҚОҒАМДЫ АЗЫҚ-ТҮЛІКПЕН, ТАБИҒИ БАЙЛЫҚТАРМЕН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТІП КЕЛЕДІ. АУЫЛДАҒЫ «АЛТЫН ҚОЛДАР» – ҰМТЫЛЫС ПЕН ШЫНАЙЫ ШЕБЕРЛІКТІҢ КӨРІНІСІ.

Олар күн сайынғы еңбегімен өз отбасын асырап қана қоймай, ел экономикасының дамуына үлес қосуда. Ауыл өмірінде табыстың басты сыры – еңбекқорлық. Көптеген ауыл тұрғындары қиындықтарға қарамастан, өз кәсібін дамытып, табысқа жетуде. Ауылда өз ісіне шынайы берілген, ауыл тіршілігінің кез келген қиыншылығына төтеп беріп, өзгелерге үлгі бола алатын еңбек адамдары. Олар – жер жырып, дән еккен диқан, мал бағып, шаруашылығын дөңгелеткен фермер, болмаса аспаздық өнерімен танылған ауыл әйелдері. Әрқайсысы өз ісінің хас шебері, ауыл өмірінің негізгі тірегі.

Солардың бірі менің бүгінгі кейіпкерім – Сәкен Қосжанов. Туғалы табан аудармай Ақшатауда тұрады. Арасында әскерге барып, сол уақыттағы ауылға қажет майталман мамандарды дайындаған Темірдің совхоз техникумын оқып келгені болмаса... Қаланы көрседі, қандай қиын-қыстау кезеңде де қалаға барып, тіршілік құруды ойламапты да. Өйткені, қара шаңырақтың кенжесі. Ол атабабадан келе жатқан жазылмаған заң.

Барлық замандасы секілді бала күнінен бұғанасы бекіп, қабырға-

сы қатқаннан алғашқы мүшелге толғаннан үйдегі тіршілікті айтпағанда, жаз бойы қосылқаға отырып, қырманда еңбек етіп, ауылдың шаруасымен шынықты. Одан кейін жылдың қай мезгіліндегі қаникулда да шопан әкенің көмекшісіне айналды. Жасынан шаруамен пісірген өке бір отар қойды қаршадай балаға апталап тастап жүре беретін... Бәрі де сол уақыттағы ауыл өмірінің ажырамас бөлігі. Сөйтіп, елу жылдан бері ат үстінде келе жатқан азамат алпыстың асқарына шығып, ата болып отыр.

Ауылда жатып алып, «аудан ақша жасау» мүмкін емес. Ауылдың ерекшелігі – еңбекте. Ауылдағы өмір үнемі қозғалыс пен еңбекке толы. Таңертеңнен күн батқанға дейін тыным жоқ. Тіпті, түн ұйқыңды төрт бөлетін кезде аз емес. Жылдың әр мезгілінде болатын құбылыста өзіңнің жайыңнан бұрын малыңның қамын ойлайсың! Олай болмаса, малың өспейді. Малың өспесе, табыс болмайды. Бір-бірімен байланып, біте қайнасқан тіршіліктің бел ортасында жүрген Сәкеннің ұстанымы - "Еңбек бәрін жеңеді" - деген қағида.

Оның бәрінің сыртында ауылдың ортақ шаруасының басы-қасын-

да да Сәкен жүреді. Үш-төрт жыл бұрын асарлатып клуб салғанда Сәкеннің ұйымдастыру шеберлігіне көз жеткіздік. Жырақтағы жерлестердің үлкен іске үлес қосуына ұйытқы болса, ауылдағы шаруаға әлі келетін азаматтардың бәрін ортақ жұмысқа жұмылдырып, құрылыстың басы-қасында күндіз-түні жүрді. Күні кеше ғана кесенесі көтерілген Шақа атамыз жатқан Төрттоғайдағы қорымды қоршауда да сол жерде мәңгілік мекені болған адамдардың ұрпақтары мен ағайындарын ұйымдастырып, қашан қоршалғанша дамыл тапқан жоқ...

Мамандығы ауылшаруашылығы болған соң, оқуды бітіріп келген бойда сохқоз алақайлап қарсы алды. Қашан үкімет «құлағанша» сол шаруашылықтың отымен кіріп, күлімен шықты. Маусым сайын маңызды науқаны айналып соғатын ауылда қайнаған тіршіліктің ортасында жүріп, Сәке-та апамызбен отбасын құрып, төрт бала тәрбиелеп өсірді. Үйлі-баранды болған екі ұлы Ақтөбе қаласында қоғамдық тәртіп сақшысы болса, өзін сияқты кенжесі ауыл мектебінде қызметкер. Бүгінде 11 немеренің атасы.

Сәрікбай ҚОЙБАҒАРОВ, Ойыл сәпосы.

ОЙЫЛДА ӨҢЕШТІҢ ВАРИКОЗДЫ КЕҢЕЙІГЕН ТАМЫРЛАРЫНА ЭНДОСКОПИЯЛЫҚ ЛИГИРЛЕУ ЖАСАЛДЫ

Жуырда Ойыл аудандық ауруханасына өңештің варикозды кеңейген веналарынан болған жедел қан кетумен және ауыр дәрежелі анемия жағдайында науқас түсті. Қан кетуді уақытша тоқтату және науқастың жағдайын тұрақтандыру мақсатында Блекмор зонды қойылды. Науқастың жағдайы тұрақтанғаннан кейін эндоскопиялық зерттеу жүргізіліп, өңештің варикозды кеңейген тамырлары анықталды. Қан кетудің қайталану қаупін ескере отырып, эндоскопиялық лигирлеу әдісі қолданылды. Процедура барысында варикозды тамырлар арнайы лигатордың көмегімен резеңке сақиналар арқылы байланды. Нәтижесінде қан кету толық тоқтатылды. Науқас бөлімшеде тиісті консервативті ем алып, медициналық бақылауда болды. Ем нәтижесінде жағдайы жақсарып, қанағаттанарлық жағдайда үйіне шығарылды. Бұл эндоскопиялық емдеу әдісі Ойыл ауданының ауруханасында алғаш рет орындалып отыр. Заманауи эндоскопиялық технологияларды аудандық аурухана жағдайында енгізу – медициналық көмектің сапасы мен қолжетімділігін арттыру жолындағы маңызды қадам.

«МЫН АЛҒЫС СІЗГЕ, ҰСТАЗЫМ!»

ҰСТАЗ – ҰЛТ БОЛАШАҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРЫП, ЖАС ҰРПАҚҚА БІЛІМ МЕН ТӨРБИЕ БЕРЕТІН ҚАДІРЛІ МАМАНДЫҚ ИЕСІ. ҰСТАЗ ЕҢБЕГІ – ҚОҒАМНЫҢ ДАМУЫНА, ЕЛДІҢ ЕРТЕҢІНЕ ҚОСЫЛҒАН ӨЛШЕУСІЗ ҮЛЕС. ОСЫ БІР ЖАУАПТЫ ЖОЛДЫ ТАҢДАҒАН МҒАЛЫМДЕРГЕ ҚҰРМЕТ КӨРСЕТУ МАҚСАТЫНДА МЕРЕКЕЛІК КОНЦЕРТ ҰЙЫМДАСТЫРЫЛЫП, БІЛІМ САЛАСЫНЫҢ МАЙТАЛМАНДАРЫНА ЕРЕКШЕ ЫҚЫЛАС БІЛДІРІЛДІ.

Өткен аптада Ұстаздар күніне орай «Мың алғыс сізге, Ұстазым!» атты мерекелік салтанатты шара өтті. Мерекелік кешке аудан әкімі Сәкен Ғазизұлы, аудан әкімінің орынбасарлары, аудандық білім бөлімінің басшысы, білім беру ұйымдарының басшылары, ардагер ұстаздар, педагогтер, марапат иелері және шақырылған қонақтар қатысты. Шара барысында «Ұстаз – ұлы есім» тақырыбындағы фотокөрме ұйымдастырылып, ауданымыздағы 33 білім беру педагогтердің кәсіби портреттері көпшілік назарына ұсы-

нылды. Бұл көрме – ұстаз еңбегіне деген құрмет пен ризашылықтың ерекше көрінісі болды. Мерекелік кеште ұстаздық мамандықтың тарихы мен бүгінгі бейнесін сабақтастырған «Дәуірлердің қаһарманы – мұғалім» қойылымы ұсынылып, ұстаз еңбегінің қай кезеңде де қоғам үшін маңызы зор екені көрініс тапты. Шара барысында білім саласында еселі еңбек етіп, жас ұрпаққа сапалы білім мен саналы тәрбие беруге үлес қосып жүрген бірқатар ұстаздар мерейлі 70-75 жас төсбелгісі облыстық білім басқармасының, аудан әкімінің Алғыс

хаттарымен, қаржылай сертификаттармен, және кәсіподақ ұйымдарының марапаттарымен марапатталды. Бүгінде Ойыл ауданының білім бөліміне қарасты 33 білім беру ұйымында 743 педагог қызмет етеді. Әр ұстаздың еңбегі - ел болашағына салынған берік негіз. Мерекелік кеш аудан өнерпаздары мен жас таланттардың ұстаздарға арналған ән-жырларымен жалғасып, көтеріңкі көңіл күй сыйлады. Ұстаз - шәкірт жүрегіне білімнің шамын жағып, адамгершілік пен ізгіліктің дәнін себетін ұлы тұлға!

Ел аузындағы аңыздарда Асан қайғының Жерұйық іздеп, қазақ даласын аралағаны, Ойыл өңіріне де ат басын бұрғаны айтылады. Жайлы қоныс іздеген абыздың Ойылдың табиғатына сүйсініп, ханға: «Ойыл деген ойынды, Отын тапсаң тойынды. Ойыл көздің жасы еді, Ойылда кеңес қылмадың, Ойылдан елді көшірдің», — деп налитыны халық жадында сақталған. Сол ерке Ойылдың жағасын жайлаған ел-жұрт бүгінде малға да, жанға да жайлы өлкені мекен етіп, ата кәсіпті арқау қылған берекелі тіршілігін жалғастырып келеді.

Ойылдың бойындағы Шығанақ Берсиев атындағы ауылдық округтің бүгінгі тынысын табиғатынан бөліп қарай алмайсың: мұндағы жұрт та мал бағып, жерден несібесін айырып, қоңыр тірлік кешіп отыр. Округ құрамында үш елді мекен бар — Қаратал, Қарасу және Құмжарған ауылдары. Орталығы — Қаратал ауылы. Қазаққа тары өсіруден рекорд жасаған Шығанақ Берсиевтің перзентті, берідегі Ойылдың гимніне айналған әйгілі «Ойылым менің — ойдағы елім» әнінің авторы Жолдыбай Айтқұловтай сазгерді сыйлаған қасиетті өлкеде сынықшы Сүйлейменнің мәңгілік байыз тапқан мекені мен түнек үйі де орналасқан.

Берсиевтің ізі қалған өлке

Округ әкімі Әділбек Ізбасовтың айтуынша, 2006 жылы диқанның 125 жылдығы қарсаңында Ойыл өңірінде Шығанақ Берсиевтің есімін жайта жаңғыртты, оның еңбек жолын насихаттауға ерекше мән берілді. 2009 жылы Қаратал ауылдық округі ағатық диқан, екі мәрте Социалистік Еңбек Ері Шығанақ Берсиевтің есімімен қайта аталды.

— Бұл ел тарихында өшпес із қалдырған еңбек адамының есімін ұлықтауға бағытталған маңызды қадам болды. Шығанақ Берсиев 1881 жылы қазіргі Қа-

ҚАРАТАЛДЫҢ ҚОҢЫРҚАЙ ТІРЛІГІ

ратал ауылының ар жағындағы Қарасу елді мекенінде дүниеге келген. Оның бүкіл құмыры туған жердің топырағымен тығыз байланысты. 1936 жылдан бастап осы Қаратал ауылында тары өсірушілер зwenосын ұйымдастырып, ақ тарыдан мол өнім алып, жерімізді әлемге танытты. Оның дүниежүзілік рекорды — қажырлы еңбектің, табандылықтың және жерге деген ерекше іңкәрліктің нәтижесі. Биыл Шығанақ Берсиевтің туғанына 145 жыл толып отыр. Осыған орай жыл басынан диқанның есімін ұлықтауға бағытталған түрлі мәдени-көпшілік іс-шаралар ұйымдастырылып келеді. Шығанақ Берсиевтің өмір жолы — туған жерге адал қызмет етудің, еңбек арқылы ғана биікке жетудің жарқын үлгісі. Атамыздың өнегелі еңбегін өскелең ұрпаққа насихаттау — біздің парызымыз. Сондықтан диқанның еңбек жолын, елге сіңірген еңбегін кейінгі буынға жеткізіп, ұлағатынжалғастыруға мән беріп келеміз, — дейді Әділбек Ізбасов.

Қазіргі таңда ауылда 150-ге жуық түтін бар. Барлығы да — жаңа үйлер. 2024 жылы су тасқыны болып, баспанасынан, мал-мүлкінен айырылған қараталдықтар көп ұзамай кеткен шығынның орнын қайта толтырды: өткен ғасырдың 60-70 жылдары салынған ескі үйлердің орнына заманауи талаптарға сай жаңа үйлер салынды, қора қайтадан малға толып, қиналған қараталдықтарға мемлекет тарапынан көмек көрсетілді. Бүгінде ауылдың келбеті өзгеше.

— Табиғаттың тосын мінезі бізге қамсыз отыруға болмайтынын көрсетті. Осы мақсатта 2025 жылы ауылды қайта су басу қаупінің алдын алу үшін елді мекенді айналдыра қорғаныс бөгеті салынды. Жобаға 900 миллион теңгеден астам қаражат бағыт-

талды.Су тасқынынан кейін ауыл тұрғындарының жаппай көшіп кетуі де байқалған жоқ. Бүгінде ауылдағы жағдай тұрақты. Тұрғындарды алаңдататын айтарлықтай мәселе жоқ. Аудан орталығына қатынайтын жол қалпына келтірілді. Электр жарығы, интернет, ауызсу және газ мәселесі де шешімін тапты. Жастардың ауылда тұрақтап, кәсіппен айналысуына мүмкіндік мол. Ауыл халқының негізгі күнкөріс көзі — мал шаруашылығы. Төрт түлік өсіру — ауылдағы дәстүрлі кәсіптің бірі әрі тұрғындардың тұрмыс-тіршілігінің негізгі өзегі, — дейді Әділбек Ізбасов.

Ауылда қарапайым тірлікке керектінің бәрі бар: мектеп, балабақша, спорт кешені жаңадан салынды. Су тасқынынан кейін 60 орындық үлкен балабақша тұрғызылды. Ш. Берсиев атындағы орта мектепке күрделі жөндеу жүргізілді. Мектеп демеушілердің көмегімен ІТ-жабдықтармен қамтылды.Балыр 17 миллион теңгесепорт, балалардың ойын және футбол алаңдары салынды. Ауылдағы көшелер қайтадан жарықтандырылды. Өткен жылы 340 миллион теңге қаржы жұмсалып, ауыл көшелеріне асфальт төселді. Не керектің бәрі бар. Мұндай ауылдан кім көшеді?..

— Алдағы жылға бірқатар жоспарымыз бар. Атап айтқанда, жаңа үйлер салу, көшелердің жарықтандырылмаған жерлерін жарықтандыру, асфальт жабындысын төсеу, сондай-ақ қосымша балалар ойын алаңдарын салу жоспарланып отыр.

Алдағы уақытта ауылымызды ауданның ғана емес, облыстың да бетке ұстар, үлгілі ауылдарының біріне айналдырғымыз келеді. Қараталдың табиғаты ерекше. Осы мүмкіндікті тиімді пайдаланып, туризм саласын да дамытуға күш салсақ деймін. Ауылымызда

Барқын құмы, тұзды әрі шипалы балшығы, тарихи орындар бар. Осындай табиғи және тарихи нысандардың барлығын қамтитын туристік карта жасап, оларды ел ілігіне жарату — алдағы жоспарымыздың бірі.

Осы елдің төл перзенті ретінде туған жеріме қызмет ету — үлкен абырой. 2018-2022 жылдар аралығында Қараталда ауыл әкімі болып қызмет еттім, кейін су тасқынынан соң, 2025 жылы туған жерге қайта оралып, елмен бірге болуды жөн көрдім. Мұны өзімнің ел алдындағы, туған жер алдындағы перзенттік борышым деп есептеймін.Туған жердің әрбір жетістігіне өз үлесінді қосу — үлкен жауапкершілік. Сондықтан ауылымыздың дамуына қолдан келгенше еңбек етіп, елдің сенімін ақтасам деймін, — дейді Әділбек Ізбасов.

Әлімбетовтердің ауылдағы кәсібі

Ауыл тұрғындары «Ауыл аманаты» бағдарламасы аясында кәсіп ашып, жұмысын жүргізіп отыр. Бүгінде Қараталда 7 жоба іске асырылған. Солардың бірі — құс шаруашылығын қолға алған Әлімбетовтер отбасы. Ерлі-зайыпты Әлия мен Нариман құс шаруашылығын кәсіп ретінде дамып келеді. Олар ауылдағы санаулы тауықтың жұмыртқасын сатып, сұраныс жоғары екеніне көз жеткізгенсоң, мұны үлкен кәсіпке айналдыруға бел буады. Нариман кәсіпкерлік курсын оқып, «Ауыл аманаты» бағдарламасы туралы ақпарат алады.

— Үйдегі тауық саны бір жылда 300-ден асты. Үйіміз ауылдың ортасында орналасқандықтан, тауықтарды еркін өсіруге мүмкіндік болмады. Сондықтан аулаға қамап ұстадық. Таңертең жұмыртқаны жинап, алдымен ауыл ішіне, кейін тікелей қалаға тапсырып жүрдік. Кәсібімізді алғашында өз қаражатымызға бастадық. Мем-

лекеттік қолдау туралы көп біле бермедік. Кейін «Ауыл аманаты» бағдарламасының мүмкіндіктерін пайдалана бастадық. Осылайша аз ғана тауықтан басталған кәсібіміз біртіндеп дамып, бүгінгі деңгейге жетті, — дейді Әлия Ысымғалиева.

2023 жылы «Ауыл аманаты» бағдарламасына құжаттарын тапсырып, үйлерін кепілге қалған ерлі-зайыпты 2,5 пайызбен2 миллион 300 мың теңгедей қаражат алып, түгелдей үйрек-қаз бен жемін сатып алады.

— 200 қаз, 50 үйрек — бәрін балапан кезінде, яғни бір апталық, он күнді кезінде әкеліп баққанқияндау екен. Инкубатордан шыққан балапанды алғаш рет өсіріп отырғандықтан, тәжірибеміз болмады. Бір аптадан кейін балапандар өле бастады. Кейін арнайы дәрілер берілетінін білдік. Мал дәрігері Уәлихан Досқұлов ағайдан дәрілерін алып, шамамен 250 балапанға қажетті екпесін жасадық. Одан бөлек, балапандардың шамамен бір айға дейін жейтін арнайы жемі болады екен. Одан соң көдімгі қолдың сүзбесін бердік. Осылайша құстарымыз қоң жинап, өсе бастады. Бір жарым айдан соңөккеке шықты.

Ауылдың шетіндегі өкемнің бос тұрған үйінің ауласын пайдаландық. Ауланың артында сай бар, су ағып жатыр. Құстарды күн ұзаққа сол суға жайып, кешке таман жем жеуге әкелеміз, одан соң қайтадан сыртқа шығарамыз. Қысқа дейін балапандарымыз өсіп, соңыға келіп қалды. Осылайша бала-шағамызбен отбасылық кәсіпті жүргізіп келе жатқан едік... — дейді Әлия.

Алғашқы табысқа шығып, несие-ні төлей бастаған кезде ауыл суға кетіп, бірен-саран болмаса,

барлық үйрек-қаз түгел суға ағып кетті. Ақтөбе әлеуметтік кәсіпкерлік корпорациясы арқылы шығын өтелеп, «Жусан гарант» сақтандыру компаниясы «Ауыл аманаты» арқылы алған несие-ні түгел жауып береді. Алайда үй-жайынан, мал-мүлкінен айырылған отбасы етек-жеңін жинап, қайтадан аяққа тұрғанша қолдағы бар құсты місе тұтты.

— Су тасқынынан бір жыл бұрын ауылдың шет жағынан құлап қалған үйдің орнын сұрап алған едік. Қора салып, қайтадан құс өсіруге кірістік. Бройлер тауықтарымызды, су тасқынынан аман қалған санаулы үйрек-қазымызды сонда бақтық. Қазір, шүкір, құс шаруашылығының қыр-сырын меңгердік. Ауылдың шетінде болғандықтан, ұңғыма қаздырып, су шығардық. Құстар далада жайылады, жемі мен суы —қасында. Биыл «Ауыл аманаты» бағдарламасына қайтадан құжат тапсырдық. Қосымша кәсіп ретінде шайхана ашуды жоспарлап отырмыз. Бағдарлама арқылы 10 миллион теңге көлемінде қаржы алуға мақұлдау беріліп, қаражат шотымызға түсті. Қазір сол қаражатқа шайхананың ішін жасақтап, жұмысын жүргізіп жатырмыз. Оған қоса, өзіміздің азын-аулақ малымыз бар. Шүкір, бүгінде мемлекеттің көмегі арқылы әркім өзінің хоббиін, сүйікті ісін кәсіпке айналдыра алады.«Ауыл аманаты» бағдарламасы бойынша жастарды кәсіппен айналысуға шақырамын. Құжаттар дайындауға ауылдық округі әкімдігіндегі, ауыл шаруашылығы бөліміндегі мамандар көмектеседі. Ең бастысы, мүмкіндікті дұрыс пайдаланып, еңбектену және бастаған істі соңына дейін жеткізу керек, — дейді кәсіпкер.

Әлімбетовтер құс шаруашылығын одан әрі кеңейтпек ниетте. Мәселен, ауылдың ауа райына, табиғи жағдайына қарай құстың басқа да түрлерін әкеліп өсірмек.

Мейрамгүл РАХАТҚЫЗЫ.